

Open Data DK
c/o Aarhus Kommune
DOKK1, Hack Kampmanns Plads 2
8000 Aarhus C

www.opendata.dk
info@opendata.dk

Bestyrelsens beretning 2019

En status på årets aktiviteter og kommende fokus

25-06-2019

Indledning

Det er tid til at kigge tilbage på endnu et år i foreningen Open Data DK. Foreningen har eksisteret i 3 år, og det er dermed tredje beretning fra bestyrelsen.

I løbet af året er der holdt 3 ordinære bestyrelsesmøder, 3 online bestyrelsesmøder samt et 1-dags bestyrelsesseminar med besøg af Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering, Vejdirektoratet og KOMBIT.

Open Data DK er fortsat en aktiv del af åben data initiativerne i såvel Den fællesoffentlige digitaliseringsstrategi som i Den fælleskommunale digitaliseringsstrategi. Organisatorisk er Open Data DK blevet opjusteret med flere ressourcer til teknisk projektledelse samt kommunikation.

Status på foreningen

Den 23. november 2018 tilbød KL i samarbejde med Open Data DK alle kommuner et basisedlemskab af Open Data DK i perioden 2018-2020. Tilbuddet omfatter hjælp til at komme i gang, og adgang til at lægge fem valgfrie og fem specifikt udpegede datasæt på portalen i perioden.

Baggrunden for tilbuddet var et ønske fra det fælleskommunale initiativ om åbne data, om at øge kommunernes muligheder for udstilling af datasæt for at øge tilgængeligheden og skabe vækst og innovation i samfundet.

18 kommuner har taget imod tilbuddet. Derudover er der 22 ordinære medlemskommuner i foreningen. Tilbuddet om basisedlemskabet gælder stadig, t.o.m. 2020.

Alle basisedlemmer er 1. halvår 2019 blevet tilbudt et introduktionsmøde om Open Data DK og det at fritstille data på platformen. Derudover afholdes et webinar om anonymisering, for alle medlemmer, i august 2019.

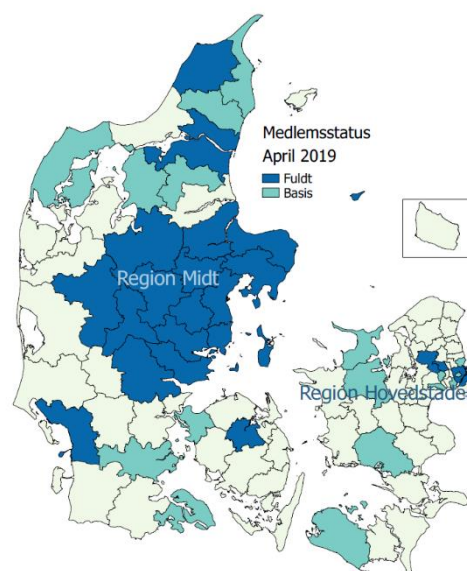

Fig. 1 – Fordeling af ordinære og basis medlemmer

Status på 2018-handlingsplanen

Handlingsplanen for 2018 kan ses her:

http://www.opendata.dk/sites/default/files/odaa/handlingsplan_2018.pdf

Dens overordnede fokusområder er 1) CKAN-platformen, 2) Medlemmer, 3) Værdiskabelse samt 4) Ledere og dataaftagere. I det følgende afgives beretning indenfor de fire fokusområder.

CKAN-plattformen

Som beskrevet for generalforsamlingen den 25. maj 2018 blev en konsolidering igangsat med henblik på for at professionalisere driften og den videre udvikling af Open Data DK-plattformen. Driftsafviklingen har hidtil været varetaget af Kbh. Kommune på vegne af foreningen Open Data DK. Kbh. Kommune finansierede tidsforbruget til de driftsrelaterede opgaver. Af den grund var det nødvendigt at nedprioritere udviklingsrelaterede opgaver.

Bestyrelsen havde et ønske om at finde en ekstern teknisk samarbejdspartner, der kan sikre videre stabil drift, konsolidering og udvikling af CKAN-plattformen. Der blev foretaget en afdækning blandt flere leverandører. Den tyske leverandør Viderum blev valgt, da de har specialiseret sig i drift og udvikling af CKAN-platforme og har en lang portefølje af kunder over hele verden.

I september 2018 blev Open Data DK-plattformen overflyttet til Viderums servere. Foruden overflytningen er der i Open Data DK etableret en governance for drift og udvikling af Open Data DK-dataportalen. Der er som led heri etableret en teknisk styregruppe, der på baggrund af bestyrelsens strategiske beslutninger, træffer beslutninger vedrørende drifts – og udviklingsopgaver, herunder prioriteringer mellem vedligeholdelses- og udviklingsopgaver i opgaveporteføljen for portalen.

Medlemmer

Udvikling af www.opendata.dk

I efteråret 2018 foretog Open Data DK en afdækning af kommunernes indtryk og brug af websitet www.opendata.dk og eventuelle behov for ændringer. Det blev klart, at der er vanskeligt for brugerne at skelne imellem websitet og dataportalen, samt at der var et ønske om, at dataindholdet blev gjort mere centralt og synligt.

Det blev derfor besluttet at sætte fokus på dataportalen, bl.a. ved at nedlægge det oprindelige website og flytte indholdet over på dataportalen, samt videreudvikle dataportalen. Det arbejde blev igangsat i april 2019 og forventes afsluttet i løbet af sommeren 2019.

Open Data DK nyhedsbrev

Der har igennem længere tid været et ønske om at etablere et Open Data DK nyhedsbrev, bl.a. med det formål at styrke kommunikationen til medlemmerne. I april 2019 blev det første Open Data DK nyhedsbrev udsendt. Det er blevet muligt at etablere et nyhedsbrev pga. ekstra ressourcer i sekretariatet.

[Tilmelding til nyhedsbrev.](#)

Ny digital startpakke

Som en del af tilbuddet om basismedlemskab i Open Data DK opdaterede Open Data DK eksisterende introduktionsmateriale og udarbejdede en ny digital startpakke. Den indeholder informationer om foreningen, persondata, licens, metadata og guides til upload af data. Den er frit tilgængelig for alle på <http://reader.livedition.dk/aarhuskommune/897/html5/>

Fem obligatoriske datasæt

Som endnu en del af basismedlemsskabet i Open Data DK har KL-styregruppen udpeget fem obligatoriske datasæt, som basismedlemmerne forpligter sig til at fritstille i perioden 2018-2020 (hvis de har de data). Baggrunden for det tiltag i basismedlemsskabet er at opnå en større masse af den samme slags data. Vi ved, at netop volumen – data fra flere kommuner – er en af de barrierer, som aftagere af åbne data nævner. De fem udvalgte datasæt er valgt af KL-styregruppen på baggrund af såvel efterspørgsel og databehov, som tilgængelighed i kommunerne.

De fem obligatoriske datasæt er:

- Skoledistrikter
- Parkeringspladser
- Offentlige, kommunale toiletter
- Vandrestier/ruter
- Geolokation for fritidstilbud (skoler, daginstitutioner, baner, haller, svømmehaller m.m.)

En udfordring er naturligvis ensretning, når flere kommuner skal fritstille den samme slags data. Derfor arbejder Open Data DK på at etablere fælles datatræk fra eksisterende databaser eller etablere standarder for datasættene. Data om skoledistrikter og vandrestier/ruter kommer til at blive trukket fælles databaser hos KL.

Derudover har Open Data-projektet i Business Region Aarhus (som er en del af Open Data DK) udarbejdet forslag til datamodeller for parkeringspladser og offentlige toiletter. Datamodellen for parkeringspladser er videresendt til en KL-initieret gruppe om Let Parkering, som arbejder videre med den. Datamodellen for offentlige toiletter forsøges optaget i FKG-datamodellen og er sendt til Synchronity (EU-projekt) med henblik på etablering af en international standard. Mht. det sidste datasæt arbejder vi på at konkretisere det. Vi har bl.a. haft dialog med et par virksomheder, der aftager åbne data, om de foreslåede fritidstilbudsdata.

Vores mål i Open Data DK er at gøre det nemt og meningsfuldt for kommunerne at fritstille de obligatoriske datasæt. Vi skal f.eks. ikke lægge dem op enkeltvist, hvis de findes samlet et sted.

Værdiskabelse

En af aktiviteterne i fokusområdet "Værdiskabelse" er "Deltagelse i FODS 5.1 og FKDS 3.4".¹ Open Data DK er partner i begge initiativer. Det giver god mening for en forening som Open Data DK med et nationalt fokus at spille aktivt ind i de to initiativer. Derudover har det givet foreningen mulighed for at igangsætte og gennemføre aktiviteter, som foreningen ellers ikke ville have økonomisk råderum til.

Små åbne data succeser

Som nævnt i sidste års beretning tog KL-styregruppen i april 2018 beslutning om at igangsætte opgaven "De små åbne data succeser" med henblik på at synliggøre cases og konkrete eksempler på brug af åbne kommunale. Open Data DK varetog opgaven med research, interviews, formulering af cases og produktion af pjece og videoer.

¹ Initiativ 5.1 i Den fællesoffentlige digitaliseringsstrategi og initiativ 3.4 i Den fælleskommunale digitaliseringsstrategi.

Små åbne data succeser pjecen:

http://www.opendata.dk/sites/default/files/odaa/final_smaa_aabne_data_succeser-web.pdf

Seks små videoer om værdien med åbne kommunale data:

https://www.youtube.com/channel/UCa9vOzA4_j0jtYYQRmV0z6w

En læring i processen var, at der findes endnu relativt få store og "tunge" cases på brug af kommunale, som der f.eks. findes på brug af grunddata og cvr-data. Årsagen dertil er formodentlig, at vi som kommuner stadig har et stykke arbejde ift. standardisering, kvalitet og tilgængelighed af data. Der findes dog en del potentielle cases på brug af åbne kommunale data, som illustrerer mulighederne i udstilling af kommunale data.

Dialogforløb med fokus på åbne data

I efteråret 2018 gennemførtes to dialogforløb med finansiering fra Den fællesoffentlige digitaliseringsstrategi; afdækning af dataaftageres behov for kommunale data og dialogforløb i Business Region Aarhus. Formålet med begge forløb er at opnå en tættere dialog mellem offentlige myndigheder og potentielle dataaftagere. Hvis vækstpotentialet i åbne offentlige data skal indfries, kræver det en tættere dialog mellem de offentlige myndigheder og private aktører.

De to dialogforløb havde hver sit afsæt for dialogen om åbne data; et anvendte virksomhedernes brugsscenarier som udgangspunkt og det andet anvendte kommunernes udfordringer som afsæt.

Afdækning af dataaftageres behov for kommunale data

Én af udfordringerne for kommunerne i arbejdet med udstilling af data er, at vi mangler viden om, hvilke data fra kommunerne, der er behov for og efterspørgsel på. Hvilke er det virksomhederne og andre dataaftagere gerne vil have fra kommunerne? Af den grund blev der i efteråret 2018 som en del af det fællesoffentlige initiativ om åbne data igangsat en afdækning af dataaftageres behov for kommunale data. Opgaven bestod af en digital survey samt et efterfølgende dialogforløb mellem virksomheder og kommuner. Følgende kommuner deltog: Herning, Hjørring, Vejle og Egedal. Alle medlemskommuner i Open Data DK blev tilbudt at deltage.

Det blev klart i den digitale survey, at det kræver en vis datamodenhed i virksomheder for at efterspørge og anvende åbne offentlige data. Datamodne virksomheder kan i højere grad udtrykke en konkret interesse for data. Der var fire områder af særlig interesse for virksomhederne: byggeri og planlægning, mobilitet/trafik og veje, borgere og borgerservice samt natur, miljø og energi. I dialogforløbet var erfaringen, at myndigheden/myndighederne skal indledningsvist vælge et tematisk fokus, som sætter en ramme for dialogen. Det gør det nemmere og mere relevant for virksomheder at involvere sig.

Overordnede læringspunkter fra opgaven:

http://www.opendata.dk/sites/default/files/odaa/laeringspunkter_efterspoergsel_efter_aabne_kommunale_data.pdf

Resultater fra den digitale survey:

http://www.opendata.dk/sites/default/files/odaa/bilagsrapport_efterspoergsel_efter_aabne_kommunale_data.pdf

Guide til efterspørgselsdrevet udstilling af data:

http://www.opendata.dk/sites/default/files/odaa/metodemanual_a4_final_-_131218.pdf

Dialogforløb i Business Region Aarhus

I efteråret 2018 gennemførte Open Data projektet i Business Region Aarhus (hvor alle kommuner er med i Open Data DK) i samarbejde med Open Data DK og med finansiering fra Den fællesoffentlige digitaliseringsstrategi et dialogforløb for kommuner og virksomheder med fokus på mobilitet og åbne data.

Over to dage arbejdede kommuner og virksomheder med udvalgte mobilitetsudfordringer defineret af Business Region Aarhus-kommunerne, og hvordan åbne data potentielt kan bidrage til at løse de udfordringer. Den direkte dialog med konkrete udfordringer som udgangspunkt var værdifuld for såvel virksomheder som kommuner. Flere virksomheder manglede dog et tydeligere incitament for at deltage, da der ikke var finansiering til et efterløb med udvikling og test af prototyper og dermed potentielt realisering af forretningsidéer.

Det har bl.a. forårsaget, at der igangsættes en challenge i efteråret 2019 med et tydeligere incitament for virksomhederne.

Overblik over åbne offentlige data

Det er en del af Open Data DK-handlingsplanen 2018 at skabe overblik over åbne datakilder i Danmark. Vi ved, at det er en udfordring for potentielle dataaftagere overhovedet at finde de allerede åbne datakilder i Danmark, da data udstilles mange forskellige steder. Det er positivt, at der allerede er mange åbne data fra den offentlige sektor, men et overblik behøves.

Open Data DK har derfor en dialog med Digitaliseringsstyrelsen, der er ved at udvikle et fællesoffentligt datasætkatalog med det mål at skabe et fælles overblik over datasæt i de offentlige myndigheder. Det sker som en del af initiativ 8.1 i Den fællesoffentlige digitaliseringsstrategi. Digitaliseringsstyrelsen vil gerne trække på Open Data DK-portalen, så vores datasæt (metadata) bliver synlige i det fælles datasætkatalog.

Ledere og dataaftagere

I efteråret 2017 fik Partnerskabet for åbne offentlige data gennemført en målgruppe – og behovsanalyse blandt myndigheder vedr. deres arbejde med åbne offentlige data. En af konklusionerne var, at nogle af de største udfordringer i arbejdet med at udstille data er manglende ledelsesmæssig opbakning samt mangel på kontakt til dataaftagere. Derfor satte Open Data DK fokus på ledere og dataaftagere i 2018. Det er dog et kontinuerligt fokus at sikre ledelsesmæssig opbakning og dialog med dataaftagere. Det nævnes, at kontakt med aftagere motiverer, hvorimod ingen kontakt hæmmer motivationen for at udstille data.

To gå-hjem-møder

I maj 2018 afholdt Open Data DK to gå-hjem-møder i hhv. Aarhus og København, hvor der blev stillet skarpt på de forretningsmæssige muligheder i åbne data, samt udenlandske erfaringer i arbejdet med åbne data. Det er to aspekter, som der er efterspurgt mere fokus på. Vi havde inviteret to virksomheder til at fortælle om, hvordan de har skabt forretning på baggrund af åbne data. Derudover bidrog digitaliseringschefen fra Stavanger Kommune med deres erfaringer. Målet var at få fat i lederne i kommunerne, da en af udfordringerne i arbejdet med åbne data er ledelsesmæssig opbakning. Arrangementerne var overordnet vellykkede, bl.a. fordi deltagerne var en god blanding af personer fra den private og den offentlige sektor, hvilket gav en god dialog. Men det er en udfordring at få fat på lederne som målgruppe.

KL Teknik og Miljø konference

KL afholder hvert år en konference for kommunalpolitikere og embedsmænd fra teknik og miljø-området. Som en del af det fælleskommunale initiativ om åbne data stod Open Data DK for en stand til konferencen i 2018 og igen i 2019. Formålet var bl.a. at få talt med kommunalpolitikere og beslutningstagere i kommunerne om potentialerne i åbne data. Der var mange besøg på standen i 2018, men desværre ikke i samme grad i 2019. Det kan have flere årsager, men messeområdet var meget stort, og flere sagde, at de ikke fik øje på standene.

Dialog med dataaftagere

Som del af de andre aktiviteter som dialogforløb, afdækning af dataaftageres behov, gå-hjem-møder og små åbne data succeser har vi inddraget dataaftagere og i høj grad faciliteret dialog med dem. Medlemmerne i Open Data DK har derved ved flere lejligheder haft mulighed for at møde dataaftagere, have en dialog med dem og bruge den nye viden i deres arbejde med udstilling af data. Det er afgørende, at kommunerne ønsker at deltage aktivt i dialogen med dataaftagerne for, at den skal give værdi i det videre arbejde.

Et styrket sekretariat

Sekretariatet har indtil 2019 bestået af en 1/3 person i Aarhus Kommune. I praksis har Københavns Kommune derudover varetaget rollen som teknisk projektleder uden beregning. Pr. 1. januar 2019 blev der afsat midler til finansiering af en 1/3 teknisk projektleder. Med den tidligere nævnte professionalisering af platformen er det nødvendigt med dedikerede (betalte) ressourcer til varetagelse af den tekniske del af Open Data DK.

Pr. 1. april 2019 blev Agnete ansat i en 1-årig ansættelse med fokus på kommunikation og formidling. Det giver os mulighed for at styrke kommunikationen til vores medlemmer, samt formidlingen til vores eksterne interessenter.

Det betyder, at Open Data DK pr. 1. april består af knap to fuldtidsressourcer fordelt på tre personer:

- Sekretariatsleder Birgitte Kjærgaard, Aarhus Kommune
- Teknisk projektleder Frans la Cour, Københavns Kommune
- Kommunikationsmedarbejder Agnete Sig Petersen, Aarhus Kommune

Samarbejde med andre

Det er vigtigt, at vi samarbejder med andre. Vi kan kun lykkes ved at samarbejde, både internt mellem kommunerne men også med eksterne interessenter.

Vi er som tidligere nævnt partner i åben data initiativerne i såvel Den fællesoffentlige digitaliseringsstrategi som Den fælleskommunale digitaliseringsstrategi. Der samarbejder vi med Erhvervsstyrelsen, Danske Regioner, KL og syv kommuner.

Derudover har vi et samarbejde med andre interessenter og inviterede vi Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering, Vejdirektoratet og KOMBIT med til vores strategidag med henblik på en dialog om, hvordan vi

kan etablere eller fortsætte et samarbejde om dagsordenen med udstilling af data. Samarbejdet med Vejdirektoratet har konkret resulteret i et fælleskommunalt datatræk, som sikrer volumen af data.

Derudover har vi haft dialog med Digitaliseringsstyrelsen om det kommende Datasætkatalog, med datavejen.nu om erfaringerne derfra og rigtig mange virksomheder og iværksættere om deres brug af data eller potentielle brug af data.

Vi vil gerne sige tak for de allerede eksisterende samarbejder, vi har og den gode og åbne dialog, som alle byder ind med. En særlig tak til de private virksomheder, som beredvilligt stiller op til dialog for at understøtte, at flere offentlige data bliver udstillet.

Tak til

Til Aarhus Kommune skal lyde en tak for at stille kontorfaciliteter til rådighed for sekretariatet, samt for at styre Open Data DKs økonomi. Derudover en tak til Kbh. Kommune for at sikre faciliteter til den tekniske projektleder.

Vi vil også gerne sige tak til de kommuner, som lægger kræfter i arbejdet med åbne data i regi af Open Data DK. Det er værdifuldt og nødvendigt for et frivilligt fællesskab, at medlemmerne ønsker at bidrage.

Det kommende års fokus

Bestyrelsen definerede handlingsplanen for 2019 til strategidag den 18. februar 2019.

http://www.opendata.dk/sites/default/files/odaa/handlingsplan_2019.pdf

Indsatsområderne i 2019 er 1) Teknisk udvikling, 2) Medlemmer, 3) Værdiskabelse og 4) Samarbejde

Foreningen har tidligere år haft et data-fokusområde (f.eks. turisme, mobilitet, energi). På baggrund af en drøftelse om værdien og effekten af sådan et fokusområde, besluttede bestyrelsen ikke at udpege et data-fokusområde for 2019. Det blev i stedet besluttet at have landsdækkende, nationale datasæt som et fokusområde i 2019, og herunder fokus på at opfylde målet med de fem obligatoriske datasæt.

Det er desuden et fokuspunkt for bestyrelsen at undersøge og afklare mulighederne for en national model for Open Data DK. T.o.m. 2020 giver de to nationale åben data initiativer foreningen mulighed for at igangsætte og gennemføre aktiviteter, som foreningen ellers ikke ville have økonomisk råderum til. Det skal derfor afklares, hvilke muligheder der er fra 2021.

Fra 2020 foreslår bestyrelsen desuden en ændring økonomimodellen, så 50% af et kontingent ikke længere tilfalder de regionale initiativer. Dette foreslås, da midlerne i de fleste regionale initiativer ikke bliver brugt.

Der vil i det kommende år være fokus på styrkelse og udvikling af dataportalen, samt styrkelse af kommunikation til foreningens medlemmer samt til foreningens samarbejdspartnere og andre interessenter.

Med venlig hilsen

Open Data DK-bestyrelsen

Bo Fristed, Aarhus Kommune

Kim Houlberg, Aalborg Kommune

Suzette Glanz Støvring, Københavns Kommune

Anne Dyrberg, Vejle Kommune

Bjørn Hallberg Nielsen, Region Hovedstaden